Č.j. VP/S 60/03-160 V Brně dne 4. července 2003

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 8. 4 .2003 na základě žádosti České republiky - Ministerstva životního prostředí ČR, ze dne 3. 4.2003, č.j. 816/300/03, podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 18 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, ve věci povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro program „2. 3. Program využívání kogeneračních jednotek“, rozhodl podle § 6 odst. 3 písm. b) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů, takto:

Výjimka ze zákazu veřejné podpory pro programy označené v Přílohách I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR, platných od 1. 1. 2003 s názvem „2. 3. Program využívání kogeneračních jednotek“, ve formě přímé finanční podpory a zvýhodněné půjčky

s e p o v o l u j e

za těchto podmínek:

1. Investicemi oprávněnými k podpoře jsou investice do pozemků, které jsou nezbytně nutné pro splnění cílů ochrany životního prostředí, investice do budov, továren a zařízení na snížení nebo úplné odstranění znečištění a poškozování životního prostředí a investice na úpravu výrobních metod s cílem ochrany životního prostředí. Podpora může být dále poskytnuta na náklady za převod technologie na základě získání provozních licencí či patentovaného nebo nepatentovaného know-how, za předpokladu, že tato nehmotná aktiva budou využívána výhradně příjemcem veřejné podpory, bude na ně pohlíženo jako na amortizovatelné statky, budou zahrnuta do aktiv příjemce veřejné podpory a budou užívána v podniku, který obdržel veřejnou podporu, po dobu nejméně 5 let. Pokud budou tato nehmotná aktiva zakoupena od třetích subjektů, musí být pořízena za tržních podmínek.
   Ve všech případech musí být náklady oprávněné k poskytnutí podpory vypočítány bez započtení výhod vzniklých ze zvýšení kapacity, z úspor nákladů dosažených během prvních 5 let existence investičního projektu a vedlejší výroby během tohoto pětiletého období. Budou-li investice zaměřeny výhradně na ochranu životního prostředí bez

jakýchkoli dalších ekonomických výhod, nebude se při stanovení nákladů oprávněných k poskytnutí podpory provádět žádné další snížení.

2. Výše uvedená podmínka bude obsažena ve znění programů označených v Přílohách I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR, platných od 1.1. 2003 s názvem „2.3. Program využívání kogeneračních jednotek“.

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 8. 4. 2003 žádost o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejné podpoře“), kterou podala Česká republika - Ministerstvo životního prostředí ČR.

I. *Podklady pro rozhodnutí*

Při posuzování žádosti vycházel Úřad z následujících podkladů :

1. žádosti o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře
2. přílohy k žádosti o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře
3. Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky
4. Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky na opatření v rámci Státního programu na podporu úspor energie platných od 1. 1. 2003.

II. *Údaje získané z žádosti o povolení výjimky*

- poskytovatelem podpory je Česká republika - Ministerstvo životního prostředí ČR
- ministerstvem odpovědným za poskytnutí podpory je Ministerstvo životního prostředí ČR
- kontaktní osobou je Ing. Pavel Labounek, náměstek ministra a ředitel sekce politiky životního prostředí
- názvy programu podpory zní: „ 2.3. Program využívání kogeneračních jednotek“ (dále jen „Program podpory“)
- základem pro poskytování podpory jsou Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky na opatření v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie platné od 1. 1. 2003
- jedná se o Program podpory zaměřený na rekonstrukce velkých, středních a malých zdrojů znečišťování ovzduší na zdroje s kombinovanou výrobou tepla a elektrické energie
- formou poskytnutí podpory je poskytnutí dotace a zvýhodněné půjčky
- přesný popis pravidel a podmínek pro poskytnutí podpory je uveden v Přílohách I Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky na opatření v rámci Státního programu na podporu úspor energie platných od 1. 1. 2003
- jedná se o horizontální podporu v oblasti životního prostředí
- Programy podpory jsou časově omezeny na dobu 2 let
- přibližný počet příjemců podpory je podle obou Programů podpory 10 až 50 ročně.

III. *Vymezení účastníka řízení*

Jediným účastníkem řízení o povolení výjimky je v souladu s § 3 písm. c) ve spojení s § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře Česká republika - Ministerstvo životního prostředí ČR.

IV. *Vymezení pojmu*

„Malým a středním podnikem“ se rozumí podnikatel, který podniká a má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky a který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců, má čistý obrat za poslední účetně uzavřený kalendářní rok nepřesahující 1 450 mil. Kč nebo celková aktiva nepřesahující 980 mil. Kč a který splňuje podmínky nezávislosti. Nezávislostí se rozumí stav, kdy žádný jiný subjekt, který nesplňuje definici „malého a středního podniku“, nemá 25% nebo vyšší podíl na základním kapitálu či hlasovacích právech podnikatele naplňujícího definici „malého a středního podniku“. Pro výpočet výše uvedených hodnot se sčítají hodnoty týkající se „malého a středního podniku“ a všech dalších osob, které tento podnikatel přímo nebo nepřímo ovládá prostřednictvím 25% nebo vyššího podílu na jejich základním kapitálu nebo hlasovacích právech.
Pokud celková aktiva podnikatele v okamžiku závěru 12-ti měsíčního zúčtovacího období překračují nebo nedosahují stanovenou hranici počtu zaměstnanců nebo stanovených finančních kritérií, vede to k získání nebo ztrátě statutu „malý a střední podnik“ pouze opakuje-li se tento jev ve dvou po sobě následujících zúčtovacích obdobích.

V. *Charakteristika Programů podpory*

Cílem Programu podpory je rekonstrukce velkých, středních a malých zdrojů znečišťování ovzduší definovaných v § 4 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, na zdroje s kombinovanou výrobou tepla a elektrické energie. Podmínkou zařazení do programu je energeticky úsporné řešení s minimální úsporou primární energie 30% při přechodu na jiné palivo nebo způsob spalování. Kogenerační jednotka bude dosahovat minimálně 80 % účinnosti. Úspora ve spotřebě paliv bude doložena energetickým auditem dle zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií a vyhláškou MPO ze dne 14. 6. 2001 č. 213/2001 Sb., kterou se vydávají podrobnosti náležitostí energetického auditu.
Program podpory je určeny pro všechny subjekty (obce, rozpočtové organizace, jiné nepodnikatelské subjekty, fyzické osoby - podnikatele a právnické osoby) s výjimkou obyvatelstva – fyzických osob nepodnikajících. Pravidla týkající se veřejné podpory se pak vztahují pouze na ty části obou Programu podpory, které za splnění ostatních předpokladů poskytují zvýhodnění určitému podnikání (viz dále). Podnikatelským subjektům je v rámci Programů podpory poskytována veřejná podpora ve formě přímého poskytnutí finančních prostředků a zvýhodněné půjčky. Podpora bude poskytována v závislosti na objemu rozpočtovaných prostředků Státního fondu životního prostředí ČR na daný rok

VI. *Právní analýza*

V § 1 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že tento zákon upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (Sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, dále jen „Evropská dohoda“). Čl. 64 odst. 1 bod (iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou

republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží.
Čl. 64 odst. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č. 1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé ze dne 24.6.1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bod (iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO (dále jen „Prováděcí pravidla“)).
Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů veřejných podpor s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel čl. 92 Smlouvy o založení ES, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora ES a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.
V § 3 písm. a) zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků.
V § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie, je neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. V § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že zákaz veřejné podpory podle odst. 1 platí pokud tento zákon nestanoví jinak, nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.
Zákaz poskytování veřejné podpory stanovený v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře a povinnost poskytovatele nebo navrhovatele veřejné podpory podat žádost o povolení výjimky podle § 6 zákona o veřejné podpoře se nevztahují na podpory malého rozsahu, vymezené v § 4 odst. 1 písm. a) zákona o veřejné podpoře. Jedná se o poskytování veřejných podpor, jejichž výše nepřekročí v období tří let ode dne prvního poskytnutí podpory malého rozsahu částku v Kč odpovídající 100 000 EUR v přepočtu kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou platným ke dni prvního poskytnutí veřejné podpory malého rozsahu.
Vzhledem k tomu, že:

a) se jedná o výhodu poskytovanou Českou republikou - Ministerstvem životního prostředí České republiky, které je poskytovatelem veřejné podpory v souladu s § 3 písm. c) zákona o veřejné podpoře,
b) tato výhoda může zvýhodnit určité podnikání, neboť poskytnutá veřejná podpora umožní příjemci veřejné podpory snížit náklady na realizaci projektu – tedy na výstavbu malé vodní resp. větrné elektrárny, které by musel na tento projekt vynaložit, čímž je příjemci veřejné podpory poskytnuta výhoda na úkor jiných konkurujících společností,
c) hrozí narušení hospodářské soutěže, neboť poskytnutí veřejné podpory povede k posílení finanční pozice a rozšíří finanční možnosti příjemce veřejné podpory tím, že mu umožní

snížit náklady na realizaci investice, vzhledem k jeho konkurentům, kteří veřejnou podporu neobdrží,

d) poskytnutím výhody může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie tím, že umožní příjemci veřejné podpory omezit náklady na výstavbu zmíněného zařízení ve srovnání s náklady, které by nesli ostatní soutěžitelé při realizaci podobného nebo stejného projektu, čímž může být omezen přístup konkurentů příjemce ze zemí EU na relevantní trh,

jde o veřejnou podporu splňující znaky uvedené v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře, která je obecně zakázaná, pokud zákon o veřejné podpoře nestanoví jinak nebo nebude povolena výjimka.

Při posuzování slučitelnosti výše uvedené veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody je třeba postupovat v souladu s následujícím předpisem ES, jímž je:

Pravidla Společenství pro veřejnou podporu na ochranu životního prostředí – publikovaná v Official Journal C 37, 3.2.2001 (dále jen „Pravidla“)

Pravidla v čl. 6 stanoví, že ochranou životního prostředí je jakákoli činnost určená k ozdravění okolí nebo přírodních zdrojů nebo zamezení jejich poškození, nebo k podpoře účinného využívání těchto zdrojů.

Pravidla se podle čl. 7 vztahují na podporu ochrany životního prostředí ve všech oblastech spadajících pod Smlouvu o založení ES, včetně veřejné podpory, s výjimkou oblastí pokrytých obecnými zásadami Společenství o veřejné podpoře v zemědělství.

Podle čl. 20 Pravidel není podpora oprávněná, pokud jsou investice určeny k tomu, aby společnosti dosáhly souladu s novými nebo existujícími technickými normami Společenství. Podpora může být poskytnuta zpravidla pokud slouží jako pobídka k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí, než která je stanovena normami Společenství. Za situaci, kdy je překročena úroveň stanovená normami Společenství může být považován i stav, kdy se stát rozhodne přijmout normy přísnější, než jsou normy Společenství, nebo při neexistenci norem Společenství v příslušné oblasti.
S ohledem na výjimečné problémy malých a středních podniků je možné poskytnout pomoc malým a středním podnikům k tomu, aby dosáhly souladu s novými normami Společenství, a to po dobu tří let od přijetí těchto norem.

Dle čl. 29 Pravidel může být investiční podpora umožňující firmám plnit vyšší normy, než jsou příslušné normy Společenství poskytována do maximální výše 30% investičních nákladů zakládajících právo na poskytnutí podpory. Tyto podmínky se rovněž vztahují na situace, kdy firmy investují při neexistenci povinných norem Společenství, nebo kdy musejí investovat, aby splňovaly národní normy přísnější než normy Společenství.

Podle čl. 34 Pravidel v regionech přicházejících v úvahu pro regionální podporu je maximální výše veřejné podpory na životní prostředí na základě nákladů oprávněných k poskytnutí podpory ta, která je z následujících dvou možností vyšší:

a) základní míra investiční podpory na ochranu životního prostředí, tj. 30% hrubých investic plus 5% hrubých investic v regionech spadajících pod čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o

založení ES a 10% v regionech spadajících pod čl. 87 odst. 3 písm. a) Smlouvy o založení ES;

b) míra pro regionální podporu, stanovená regionální mapou, plus 10% hrubých investic.

Dle čl. 35 Pravidel mají malé a střední podniky nárok na zvýšení podpory o 10%. Příspěvky podporovaným regionům a malým a středním podnikům lze kombinovat. Malé a střední podniky však nemají nárok na dvojí příspěvek, jak podle ustanovení vztahujících se na regionální podporu, tak podle ustanovení vztahujících se na oblast životního prostředí.

Podle čl. 36 Pravidel jsou investicemi vhodnými k podpoře investice do pozemků, které jsou nezbytně nutné pro splnění cílů ochrany životního prostředí, investice do budov, továren a zařízení na snížení nebo úplné odstranění znečištění a poškozování životního prostředí a investice na úpravu výrobních metod s cílem ochrany životního prostředí. Podpora může být dále poskytnuta na náklady za převod technologie na základě získání provozních licencí či patentovaného nebo nepatentovaného know-how, za předpokladu, že tato nehmotná aktiva budou využívána výhradně příjemcem veřejné podpory, bude na ně pohlíženo jako na amortizovatelné statky, budou zahrnuta do aktiv příjemce veřejné podpory a budou užívána v podniku, který obdržel veřejnou podporu, po dobu nejméně 5 let. Pokud budou tato nehmotná aktiva zakoupena od třetích subjektů, musí být pořízena za tržních podmínek.

Čl. 37 Pravidel stanoví, že náklady oprávněné k poskytnutí podpory musí být přísně omezeny na mimořádné investiční náklady nutné ke splnění cílů ochrany životního prostředí.
Pokud neexistují žádné normy, rovnají se náklady oprávněné k poskytnutí podpory investičním nákladům nutným k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí než je úroveň, kterou by daná firma dosáhla bez poskytnutí podpory na ochranu životního prostředí.
Ve všech případech musí být náklady oprávněné k poskytnutí podpory vypočítány bez započtení výhod vzniklých ze zvýšení kapacity, z úspor nákladů dosažených během prvních 5 let existence investičního projektu a vedlejší výroby během tohoto pětiletého období. Budou-li investice zaměřeny výhradně na ochranu životního prostředí bez jakýchkoli dalších ekonomických výhod, neprovádí se při stanovení nákladů oprávněných k poskytnutí podpory žádné další snížení.

VI. *Forma a výše veřejné podpory*

V rámci Programu 2.3. se pro podnikatelské subjekty počítá s půjčkou ve výši 60% ze základu pro stanovení podpory, s úrokem 4% p.a., dobou splatnosti 6 let a odkladem splatnosti půjčky 1 rok.

V případě poskytování výhodných půjček je používána pro výpočet ekvivalentu veřejné podpory tzv. referenční sazba. V souladu s Oznámením Evropské komise o způsobu stanovení výše referenčních a diskontních sazeb, publikovaným v Official Journal C 273, 9.9.1997, se používá referenční sazba ve výši 5,94% - 9,94%. Vzhledem k vysokému požadovanému zajištění půjčky, většinou zástavou nemovitosti nebo ručením třetím subjektem, lze pro půjčky ze Státního fondu životního prostředí České republiky použít sazbu 5,94%. Veřejná podpora je pak vyjádřena jako hodnota rozdílu úroků mezi referenční úrokovou sazbou a úrokovou sazbou výhodné půjčky za dobu splatnosti půjčky. (Rozdíl úroků je 1,94%.)

<u>Výpočet peněžního ekvivalentu veřejné podpory pro výhodnou půjčku pro Program 2.3.</u>

Jestliže je podpora poskytnuta formou výhodné půjčky do výše 60% celkových nákladů s odkladem splatnosti 1 rok, dobou splatnosti 6 let a úrokem 4% p.a., činí maximální míra podpory:

1. rok: 60,0 % x 0,0194 = 1,164 %		1. rok odkladu půjčky
2. rok: 60,0 % x 0,0194 = 1,164 %		2. – 6. rok splácení půjčky
3. rok: 48,0 % x 0,0194 = 0,931 %		
4. rok: 36,0 % x 0,0194 = 0,698 %		
5. rok: 24,0 % x 0,0194 = 0,465 %		
6. rok: 12,0 % x 0,0194 = 0,232 %		
Celkem:	**4,654 %**	celková míra podpory ve formě výhodné půjčky

Celková míra veřejné podpory pro Program 2.3. činí 4,654 %.

Vzhledem k zaměření a celkové míře veřejné podpory v rámci Programu podpory Úřad dospěl k závěru, že je zajištěna vyváženost mezi narušením soutěže a výhodami vyplývajícími z investic podpořených na základě Programu podpory a usoudil, že tato veřejná podpora je za podmínek poskytování vymezených ve výroku tohoto rozhodnutí Úřadu slučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody.
Závěrem je nutno konstatovat, že pokud by byla podpora dle Programu 2.5. poskytnuta před právní mocí rozhodnutí o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory, jednalo by se o nezákonnou podporu ve smyslu § 10 odst. 4 písm. b) zákona o veřejné podpoře, i když program podpory je slučitelný se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody.

VIII. *Závěr*

Dne 4.7. 2003 bylo účastníku řízení doručeno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladu pro rozhodnutí i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění. Tohoto práva účastník řízení nevyužil.

Ze všech shora uvedených důvodů bylo možno žádosti o povolení výjimky vyhovět, povolení však bylo nutno podmínit tak, aby byl zajištěn soulad s výše uvedenými předpisy.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí v souladu s § 6 odst. 5 zákona o veřejné podpoře nelze podat rozklad.

Ing. Josef Bednář
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Obdrží:
Ministerstvo životního prostředí ČR
Vršovická 65
100 10 Praha 10